

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
808198-139788-CZ

Bijlagen
1

Uw brief
21 juli 2015

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum 31 augustus 2015
Betreft Kamervragen

Geachte voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van het Kamerlid Klever (PVV) over het bericht dat de ramadan goed zou zijn tegen diabetes. (ingezonden 21 juli 2015) (2015Z14287).

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

mw. drs. E.I. Schippers

Antwoorden op Kamervragen van het Kamerlid Klever (PVV) over het bericht dat de ramadan goed zou zijn tegen diabetes. (ingezonden 21 juli 2015).

2015Z14287

Vraag 1

Wat is uw reactie op het bericht dat de ramadan een remedie tegen diabetes zou zijn 1) ?

Antwoord 1

De beoordeling van de effecten van deelname aan de ramadan op diabetes vind ik een verantwoordelijkheid van de medische beroepsgroep.

Vraag 2

Deelt u de mening dat de ramadan juist voor gezondheidsproblemen zorgt bij patiënten met diabetes?

Antwoord 2

Het is mij bekend dat het combineren van diabetes met de ramadan lastig kan zijn, omdat het vasten kan bijdragen aan ontregeling van de diabetes. Of en op welke wijze een diabetespatiënt mee kan doen aan de ramadan is onderdeel van het individuele zorgplan en dient besproken te worden tussen patiënt en zorgverlener.

Twee jaar geleden heeft de Nederlandse Diabetes Federatie een aantal adviezen gepubliceerd, om behandelaren te ondersteunen in het bepalen van de behandeling van diabetes bij mensen die willen meedoen aan de ramadan.

Vraag 3

Welke maatregelen gaat u treffen tegen dit soort gevaarlijke medicatie-adviezen van een nep-imam?

Antwoord 3

Het is aan de patiënt zelf om op een verstandige manier met zijn of haar ziekte om te gaan en adviezen van derden hier wel of niet in mee te nemen. Ter ondersteuning hiervan heeft de diabetespatiënt een behandelrelatie met één of meerdere zorgverleners. Deze hebben een verantwoordelijkheid in het begeleiden van de patiënt en het ondersteunen in het maken van keuzes rondom zijn diabetes en deelname aan de ramadan.

Vraag 4

Bent u bereid de extra zorgkosten die uit dit advies voortvloeien te verhalen op de veroorzaker?

Antwoord 4

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik u naar de beantwoording van eerdere Kamervragen (Kamerstukken II, 2014-2015, nr. 2597).

1) Telegraaf, 20 juli 2015, "Ramadan remedie tegen diabetes"